

In de serie Hollandia Vaarwijzers zijn verschenen:

Olav Cox en Erna Vader, *Vaarwijzer Het Deltagebied*

Jan Heuff, *Vaarwijzer De Waddenzee*

Clemens Kok, *Vaarwijzer Het Kanaal*

Frank Koorneef, *Vaarwijzer Belgische binnenwateren*

Frank Koorneef, *Vaarwijzer Nederlandse binnenwateren*

Frank Koorneef, *Vaarwijzer Noord-Franse binnenwateren*

Michiel Scholtes, *Vaarwijzer De Noordzeekust*

Anje Valk, *Vaarwijzer De Engelse oostkust*

René Vleut, *Vaarwijzer Scandinavië en de Oostzee*

NEDERLANDSE BINNENWATEREN

RIVIEREN, KANALEN EN MEREN,
INCLUSIEF DE STAANDE-MASTRROUTE

FRANK KOORNEEF

HOLLANDIA

INHOUD

	Inleiding	11
DEEL I	VOOR VERTREK	
	1 Voorbereiding	17
	Het schip	17
	Huren	17
	De inventaris	18
	Vaarbewijs	19
	Vaarreglementen	19
	Betonningstelsels	21
	2 De praktijk van het varen	23
	Bruggen en sluizen	23
	Varen op stroom	25
	3 Varen op de grote rivieren	27
	Beroepsvaart	27
	Golfslag	28
	Stroming en getij	29
	Motorpech en het voorkomen ervan	30
	4 Planning	33
	Bevoorrading	33
	Varen met kinderen	33
	Het weer	34
	Stremmingen	35
	Varen buiten het seizoen	35
	Boeken en kaarten	36
	Handige internetadressen	36

Hollandia, vierde, herziene druk 2020

© 2010, 2020 Frank Koorneef

© 2010, 2020 Uitgeverij Hollandia BV, Postbus 317, 2000 AH Haarlem

(e-mail: info@gottmer.nl)

Uitgeverij Hollandia BV maakt deel uit van de Gottmer Uitgevers Groep BV

Omslagontwerp en vormgeving: Villa Grafica, Diemen

Cartografie: René Vleut, Lelystad

Foto's: Frank Koorneef, behalve die op p. 16, 17, 28, 31, 40, 75 en 158 (Ellen Koorneef)

ISBN 978 90 6410 721 4 / NUR 484

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of een andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DEEL II	DE VAARGEBIEDEN			
VAARGEBIED A	Groningen en Friesland	39		
	Damsterdiep	39		
	Termunterzijldiep	42		
	Winschoterdiep	44		
	Lits-Lauwersmeerroute	46		
	- Lauwersmeer	46		
	- Van Dokkumer Nieuwe Zijlen naar Drachten	48		
	- Van Dokkumer Nieuwe Zijlen naar Dokkum	49		
	Kleiroute	51		
	- Dongjummervaart	53		
	- Ried en Berltsumer wiid	53		
	- Blikvaart	53		
	- Feinsumer Feart en Oudkerkervaart	53		
	- Murk, Ouddeel en Bonkevaart	54		
	- Van Harinxmakanaal	54		
	Trekvaarten rondom de voormalige Middelsee	56		
	- Zwette	56		
	- Franekervaart en Bozumervaart	58		
	- Bolswarder Trekvaart	59		
	- Harlingervaart	60		
	- Witmarsumervaart en Arumervaart	61		
	- Geeuw	62		
	- Bolswardervaart	62		
	- Workumertrekvaart	63		
	Friese Merengebied	64		
	- Prinses Margrietkanaal	65		
	- Groote Brekken	65		
	- Koevordermeer	66		
	- Sneekermeer	67		
	- Pikmeer	68		
	- Bergumermeer	69		
	- Fluessen en Heegermeer	70		
	- Slotermeer	72		
	- Tjeukemeer	73		
	- Langweerder Wielen	73		
	- Oude Venen	74		
	- Luts en Wyldemerk	75		
VAARGEBIED B	De Kop van Overijssel	79		
	Kuinder en Linde	79		
	Helomavaart	81		
	Weerribben	82		
	Kanaal Steenwijk-Ossenzijl	85		
	Steenwijkerdiep	86		
	Kanaal Beukers-Steenwijk	87		
	Wieden	88		
	- Beulakerwijde	89		
	- Belterwijde	90		
	- Arembergergracht	90		
	- Walengracht	91		
	Vollenhoverkanaal	91		
	Zwarte Water en Zwolle-IJsselkanaal	92		
	Overijsselse Vecht	95		
VAARGEBIED C	De kanalen van Opsterland, Twente en Drenthe	99		
	Noord-Willemskanaal	99		
	Drentsche Hoofdvaart	102		
	Turfroute	105		
	- Smilde tot Oosterwolde	107		
	- Opsterlandse Compagnonsvaart	108		
	- Tjonger	108		
	- Polderhoofdkanaal	110		
	- Stroomkanaal	111		
	Verlengde Hoogeveense Vaart	112		
	Veenvaart	114		
	Stieltjeskanaal	120		
	Twentekanaal	120		
	Kanaal Almelo-de Haandrik en het Coevorden-Vechtkanaal	124		
VAARGEBIED D	De bovenrivieren	127		
	Gelderse IJssel	127		
	Oude IJssel	134		
	Nederrijn	136		
VAARGEBIED E	Flevopolders en Randmeren	141		
	Noordoostpolder	141		
	Oostelijk en Zuidelijk Flevoland	144		
	- Lage Vaart	144		
	- Hoge Vaart	146		
	- Almere	148		
	Randmeren	149		
	- Vossemeer	150		
	- Drontermeer	151		
	- Veluwemeer	151		
	- Wolderwijd	152		
	- Nuldernauw	153		
	- Nijkerkernauw	154		
	- Eemmeer	155		
	- Gooimeer	155		

VAARGEBIED F Rond Amsterdam	157	Afgedamde Maas	226
Zaan	157	Bergse Maas	228
Noord-Hollands Kanaal	159	Biesbosch	229
Alkmaarder Meer	162	- Sliedrechtse Biesbosch	230
Trekvaart van het Schouw naar Monnickendam en Edam	163	- Brabantse Biesbosch	231
Purmerringvaart	165	- Dordtse Biesbosch	233
Amsterdam	167	Amer	233
- Route A, Kostverloren Vaart	167		
- Route B, Oude Schans en Amstel	168		
Spaarne	170		
VAARGEBIED G De Hollandse Plassen	173	VAARGEBIED K Rond Rotterdam	237
Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder	173	Rijn-Schiekanaal	237
Kagerplassen	176	Midden-Delfland	241
Braassemermeer	177	Rotterdam	244
Westeinder Plassen	178	- Route A, naar de Nieuwe Maas	245
		- Route B, naar de Kralingse Plas of de Rottemeren	245
		Nieuwe Maas	247
		Brielse Meer	249
VAARGEBIED H Het Groene Hart	181	VAARGEBIED L De Brabantse vaarten en kanalen	253
Amstel	181	Mark en Dintel	253
Kromme Mijdrecht	183	Donge en Wilhelminakanaal	255
Nieuwkoopse Plassen	184	Zuid-Willemsvaart	258
Grecht	186		
Oude Rijn	187	VAARGEBIED M De Limburgse Plassen en de Maas	263
VAARGEBIED I De Vecht en de Vechtplassen	191	Maasplassen	263
Vecht	192	- De plassen rond Roermond	263
Vechtplassen	195	- De plassen rond Maasbracht	265
- Loosdrechtse Plassen	195	Maas	268
- Hilversums Kanaal	196	- Deel 1, Van Maasbracht tot het Maas-Waalkanaal	268
- Wijde Blik	197	- Deel 2, Van het Maas-Waalkanaal tot Heusden	270
- 's-Gravelandse Vaart en Drecht	198	Kanaal Wessems-Nederweert	271
- Spiegel- en Blijkpolderplas	198	Julianakanaal	274
Vinkeveense Plassen	199	Maas tussen grens en stuw	276
VAARGEBIED J De benedenrivieren	203	VAARGEBIED N De staande-mastroute	279
Hollandse IJssel	203	Deel 1, Van Willemstad naar de Oranjesluizen	280
Lek	207	Deel 2, Van Lemmer naar Delfzijl	286
Merwedekanaal	210		
Linge	212	Nawoord	290
Kanaal van Sint Andries	214	Register van vaarwegen en (haven)plaatsen	291
Waal	215		
Boven- en Beneden-Merwede	217		
Kinderdijk	219		
Nieuwe Merwede	221		
Noord	222		
Oude Maas	223		

INLEIDING

Vanaf het water gezien is Nederland een totaal ander land. Zit je in de auto, dan zie je vanaf snelwegen en rondwegen een tamelijk karakterloos en saai geheel, waarin oprukkende bedrijfsterreinen en Vinx-wijken de overhand hebben boven historische landelijke en stedelijke elementen. Geen wonder dat iedereen met de auto naar het buitenland op vakantie gaat, op zoek naar oorspronkelijkheid. Bezie je het land echter vanaf je boot, dan krijg je een totaal andere indruk.

Niet alleen ligt het tempo op het water vele kilometers per uur lager, waardoor nuances beter doordringen, maar ook is Nederland vanaf het water gezien gewoon zoveel mooier. Want dankzij het water is Nederland zoals het is – als gevolg van inpoldering of juist afgraving, of van nature, want tot de komst van de auto ging het meeste vervoer over water. Dorpen en steden, zelfs hele landschappen, werden ingericht rondom het (vaar)water. En daar waar die oude vaarwateren nog liggen (gelukkig nog op vele plaatsen), blijkt in de loop van de eeuwen eigenlijk niet zo heel veel veranderd. Nog steeds ligt vaak het mooiste gezicht van een nederzetting naar het water en zorgen rietkragen en treurwilgen voor een passende omlijsting. Niet alleen zijn in alle provincies de mooiste en zeer afwisselende vaarwateren te vinden, alle provinciehoofdsteden zijn ook nog eens vanaf het water bereikbaar. En daarnaast vele tientallen andere dorpen en steden, zodat je vanaf je eigen drijvende huisje een onbekende plaats kunt aandoen, een terrasje kunt pikken of uit eten kunt gaan en dan weer aan boord overnachten.

Varend langs het 'beschermde dorpsgezicht' van Schipluiden.

Op zomerse dagen zijn het de bruggen en sluisen die bij grote drukte als flessenhals gaan fungeren.

Bovendien is een boot een van de beste manieren om in contact met de in Nederland overgebleven natuur te komen. Gewoon lekker achter je anker, met geen ander geluid dan wat klotsend water, ruisend riet en ritselede populieren, terwijl om je boot heen de fuitjes en meerkoetjes scharrelen.

Is alles hiermee koek en ei vanaf het water? Helaas niet. Natuurlijk blijft het een feit dat Nederland een tamelijk overbevolkt land is, en ook dat merk je op het water. Lange wachttijden voor een sluis aan het begin of einde van een zomers weekend zijn heel gewoon. En ook langs het water is genoeg lelijkheid te vinden door de steeds verder oprukkende bebouwing en verstedelijking. Maar vreemd genoeg komt de drukte op het water vooral als de zon schijnt. Zodra het weer wat verslechtert heb je alle rust en ruimte op het water, zelfs op de populairste bestemmingen. Daarnaast doet zich nog een wonderlijk verschijnsel voor: zodra je bij een drukbevaren meer een zijslotje in vaart, lijkt je plotseling weer de enige op het water. Want het lijkt wel eens of iedereen juist de drukte opzoekt en er op een of andere manier aan vast blijft kleven.

In alle rust aanleggen aan een oppertje, en nog gratis ook.

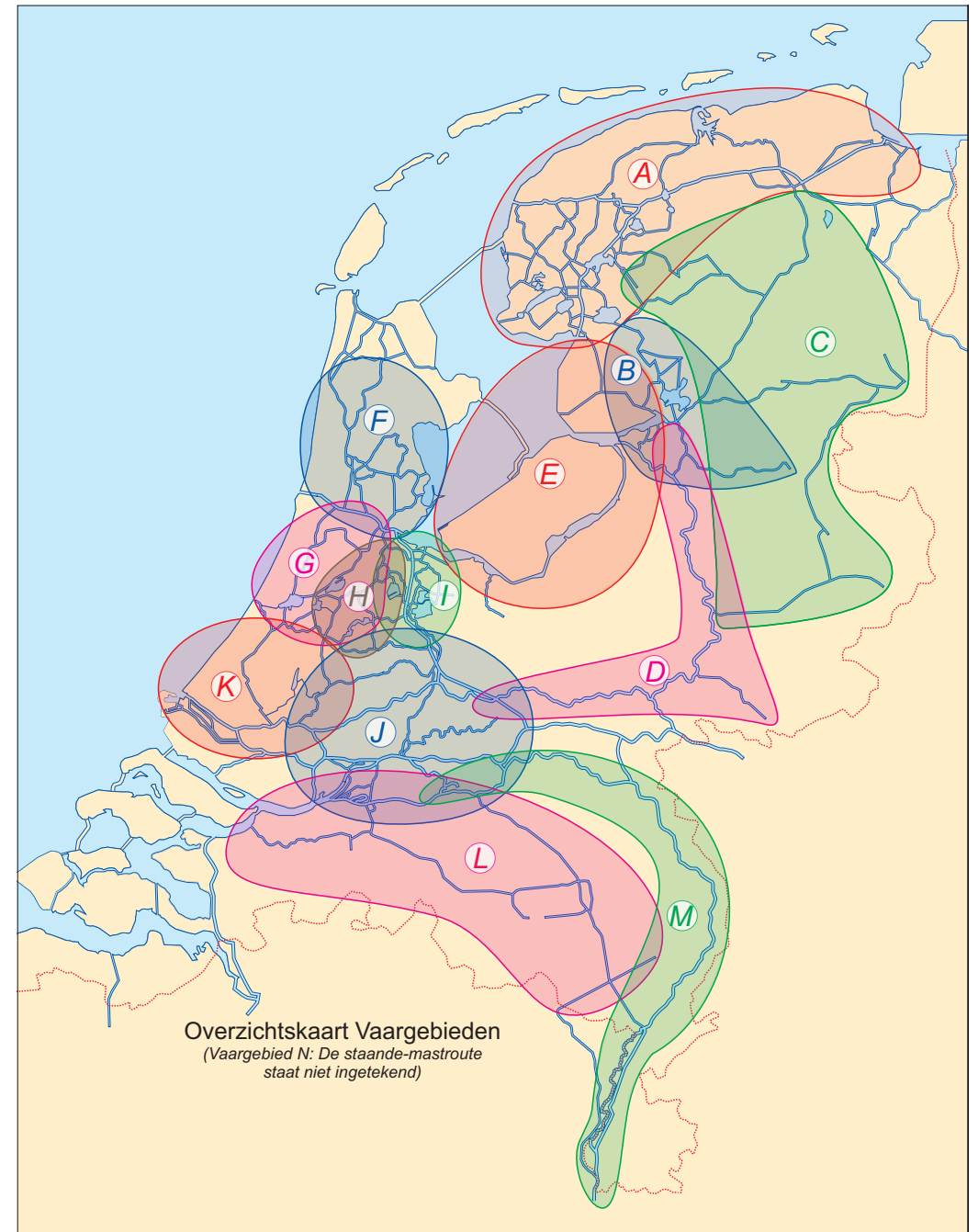
En dat is waar dit boek om de hoek komt kijken: om je te wijzen op andere mogelijkheden. Zoals de bootbuurman die vanaf de steiger een praatje aanknoopt en vraagt: 'Het Damsterdiep, ben je daar wel eens geweest? Dat zou je echt eens moeten doen!'

Of je nou met een motorboot, een sloep of een zeilboot door Nederland vaart, van tijd tot tijd wil je wel eens afwisseling. Dit boek dient om te informeren, te inspireren en te illustreren. Al lezend kun je ideeën opdoen, hetzij om overbekend vaarwater eens vanaf een andere kant te bekijken, hetzij om eens 'op avontuur' te gaan over wat minder bekend vaarwater.

Het is niet de bedoeling dat dit boek al bestaande uitgaven als waterkaarten en de *ANWB Wateralmanak* vervangt. De eenvoudige kaartjes in dit boek zijn uitsluitend bedoeld om je te kunnen oriënteren. Actuele bedieningstijden vind je in de *ANWB Wateralmanak* of op www.vaarweginformatie.nl.

INDELING

In deel I van dit boek ligt de focus op de voorbereiding van een vaartocht over de Nederlandse binnenwateren. Er wordt antwoord gegeven op vragen als: Wat heb ik nodig, wat moet ik weten en wat moet ik kunnen om zo'n vaartocht probleemloos en veilig te kunnen maken. Aan bod komen onder meer vaarregels, vaartips, getijden, stroming en planning.

A = Vaargebied A: Groningen en Friesland	G = Vaargebied G: De Hollandse Plassen
B = Vaargebied B: De Kop van Overijssel	H = Vaargebied H: Het Groene Hart
C = Vaargebied C: De kanalen van Opsterland, Twente en Drenthe	I = Vaargebied I: De Vecht en de Vecht plassen
D = Vaargebied D: De bovenrivieren	J = Vaargebied J: De benedenrivieren
E = Vaargebied E: De Randmeren	K = Vaargebied K: Rond Rotterdam
F = Vaargebied F: Rond Amsterdam	L = Vaargebied L: De Brabantse vaarten en kanalen
	M = Vaargebied M: De Limburgse Plassen en de Maas

VAREN OP DE GROTE RIVIEREN

Wanneer je je op de grote rivieren begeeft, kom je een aantal omstandigheden tegen waarbij het verstandig is om goed voorbereid weg te varen. Ten eerste is er de aanwezigheid van drukke beroepsvaart, die niet alleen een potentieel gevaar voor de niet oplettende watersporter oplevert, maar tevens behoorlijke golfslag kan veroorzaken. Ten tweede is er de (getij)stroming. Uiteraard moet je er voor vertrek voor zorgen dat alle huisraad 'zeevast' staat en dat de motor betrouwbaar is.

BEROEPSVAART

Waar beroepsvaart en pleziervaart letterlijk in elkaars vaarwater zitten, moet je als pleziervaarder zorgen dat je de beroepsvaart zo veel mogelijk ruimte geeft. Dit is in het belang van

je eigen veiligheid, maar ook in het belang van de beroepsschipper, die hierdoor een veiligere, vlottere en zekerder vaart heeft. Deze ruimte kun je over het algemeen het beste

Beroepsvaart en pleziervaart kunnen behoorlijk in elkaars vaarwater zitten.

VAARGEBIED A

Groningen en Friesland

In het uiterste noorden van Nederland vaar je door een nagenoeg sluisloos, weids landschap. Tussen de prachtige steden, de vele meren en poelen liggen sloten, vaarten, maren en diepen. Je vindt hier een van Nederlands populairste vaargebieden: de Friese Meren. Samen met de elf Friese steden beroemd tot ver buiten onze landsgrenzen. Maar het noorden van het land heeft nog veel meer te bieden. Bijvoorbeeld de verstilde slootjes van het Groningse platteland en het schitterende Lauwersmeer. En niet te vergeten het Damsterdiep, tussen Groningen en Delfzijl.

Damsterdiep

GEGEVENS

Lengte van het traject: 28 km
 Laagste vaste brug: 2,50 m

Grootste breedte: 5,00 m
 Maximale diepgang: 1,60 m
 Aantal sluisen: 2 (waarvan 1 zelfbediening)
 Maximumsnelheid: 6 km/uur
 Bijzonderheden: zelfbedieningsbruggen en -sluis

A = Sluis Dokkumer Nieuwe Zijen	F = J.B. Bronssluis	K = Sluis Scheemda
B = Robbengatsluis	G = Groevesluis-Noord	L = Sluis bij Zuidbroek (staat meestal open)
C = Sluis Zoutkamp	H = Roggekampsluis	M = Extersluis (staat meestal open)
D = Sluis Electra	I = Grote Sluis	N = Bulsterverlaat
E = Dorkwerdersluis	J = Sluis Termunterzijl	

< De Middelsee-route loopt door de weilanden tussen Sneek en Leeuwarden.

De slingers in het Damsterdiep maken het erg aantrekkelijk om hier te varen; bij elke bocht ben je nieuwsgierig naar wat er nu weer in het zicht zal komen.

Aansluiting op: Oude Eemskanaal (Delfzijl);
Eemskanaal (via Groevesluis bij Appingedam);
Westwijterwerdermaar; Eemskanaal bij Groningen
Waterkaart: ANWB Waterkaart 2, Noord Groningen

ALGEMEEN

Het Damsterdiep is een van de mooiste, maar minst bekende vaarwateren van Nederland. Sinds de aanleg van het Eemskanaal tussen Groningen en Delfzijl is het Damsterdiep alleen nog maar door de recreatievaart in gebruik. Het Damsterdiep bestaat grofweg uit twee delen. Tussen Delfzijl en Ten Boer meandert het water en zijn de oevers regelmatig bebost. Het gedeelte van Ten Boer tot de J.B. Bronssluis is kaarsrecht. Het landschap heeft hier een meer open karakter. De dorpjes langs het Damsterdiep hebben schitterende namen: Wirdumerdraai, Garrelsweer en Winneweer. Het vaarwater is soms erg

smal, wat het varen extra leuk maakt omdat de walkanten zo dichtbij zijn. Het laatste deel van het Damsterdiep is afgesloten voor de doorgaande scheepvaart. Door in Delfzijl te schutten door de Roggenkampspluis bereik je het Damsterdiep vanaf het noordoosten.

Oude vaarverbinding

Het Damsterdiep is direct overtuigend: mooi en lekker groen. Hoewel het Damsterdiep ooit gegraven is (oorspronkelijk heette het water Delf, hieraan ontleent Delfzijl zijn naam), waarschijnlijk nog voor het jaar 1000, zou je dat tegenwoordig niet meer zeggen. Vroeger stond het Damsterdiep in open verbinding met de zee en door de invloed van het getij is het water gaan meanderen.

De beroemde keukens van Appingedam hangen boven het water omdat er in de woningen geen ruimte meer was.

Aan de aanwezigheid van heel oude huisjes en boerderijen kun je wel de gevorderde leeftijd van dit vaarwater aflezen. Af en toe staat er een Vechtachtig landhuis op de oever.

Bruggen

In Appingedam worden alle bruggen bediend door een brugwachter, maar over het Damsterdiep voorbij Appingedam liggen veel zelfbedieningsbruggen (zie kader). De J.B. Bronssluis geeft toegang tot het Eemskanaal bij Groningen.

UITGELICHT

Appingedam

Appingedam is een gezellig stadje met een rijke historie. Al rond 1200 was er sprake van een nederzetting aan de Delf, zoals het Damsterdiep toen nog heette. De gunstige ligging tussen Groningen en de

ZELFBEDIENINGSBRUGGEN EN -SLUIZEN

In de provincie Groningen zijn veel zelfbedieningsbruggen en -sluizen op vaarwater dat voornamelijk door de recreatievaart wordt gebruikt. De bruggen en sluizen moeten worden geactiveerd met een sleutel (borg 35 euro) die te verkrijgen is op diverse plaatsen in de provincie. Bij de eerste en laatste brug of sluis van een route is de sleutel dagelijks verkrijgbaar (of weer in te leveren), vaak bij een havenmeester of café. Informatieborden wijzen de weg. Met de sleutel ontvang je ook instructies voor het bedienen van bruggen en sluizen, en enkele tips. Hoewel je soms even moet puzzelen, wijst het zich allemaal vanzelf.

zee zorgde voor welvaart in de middeleeuwen. Zeeschepen konden midden in het stadje aanleggen, waardoor de goederen

In Dokkum staan op veel plaatsen mooie oude panden.

Grootste breedte: 6,00 m

Maximale diepgang: 1,95 m

Aantal sluisen: 1

Marifoonkanalen: 20 (Willem Dorésluis, brug Engwierum); 22 (Ir. D.F. Woudabrug, alle bruggen Dokkum)

Maximumsnelheid: 9 km/uur

Bijzonderheden: onderdeel staande-mastroute

Aansluiting op: Lauwersmeer, Dokkumer Diep; Stroobosser Trekvaart; Dokkumer Ee

Waterkaart: ANWB Waterkaart 2, Noord Groningen

ALGEMEEN

Als je bij Dokkumer Nieuwe Zijlen stuurboord uit gaat, kun je via het Dokkumer Grootdiep, dat een onderdeel is van de staande-mastroute, naar Dokkum varen. Het Dokkumer Grootdiep ligt enigszins kronkelend tussen rietkragen, een lage dijk en weilanden. Over het vaarwater liggen drie beweegbare bruggen, die vlot bediend worden. In verband met het spuien van boezemwater kan de waterstand variëren, tevens kan er

stroming lopen in de richting van Dokkumer Nieuwe Zijlen. Het midden van het vaarwater is niet altijd de diepste plek. Op sommige plekken zijn ondieptes op de zuidoever aangegeven met prikken.

Dwars door de stad

De doorvaart door de stad Dokkum is bijzonder mooi, vooral als je boot niet hoger is dan 2,45 meter. Dan kun je via het Kleindiep dwars door het hartje van de oude Elfstedenstad varen. Hogere boten moeten 'buitenom', langs het Zuiderbolwerk, wat met de twee molens ook geen lelijke route is. De drie stadsbruggen in Dokkum worden in principe door één brugwachter bediend, waardoor er wel eens wachttijden zijn. In het hoogseizoen worden de bruggen door twee brugwachters bediend.

UITGELICHT

Dokkum

Dokkum is de noordelijkste stad van Nederland. Behalve als keerpunt in de Elfstedentocht is de stad ook bekend van de moord op Bonifatius in 754. Dit jaartal geeft wel aan hoe oud de stad al is. Tot de aanleg van de sluis bij Dokkumer Nieuwe Zijlen was het Grootdiep een zeehaven. In die tijd was Dokkum een vestingstad. De vestinggrachten liggen er nog steeds, met hoge vestingwallen en twee hoge stellingmolens op de bastions. Het stratenpatroon binnen de vesting is sinds 1650 onveranderd gebleven. Bezienswaardig zijn het stadhuis, met het typerende witte koepeltje als toren, het Admiraliteitshuis (thans streekmuseum), de scheepshelling ertegenover en talloze oude gevels.

AANLEGPLAATSEN

In het Dokkumer Grootdiep zijn op een negental plekken vrije aanlegplaatsen van de

A = Tjerk Hiddessluis
B = Johan Frisosluis

C = Prinses Margrietsluis
D = Anita Andriessluis

E = Schutsluis Wierstersyl

Marrekrite en in het Ouddiep (Alddijp, oude zijtak van het Grootdiep, D 1 m) zijn ook drie Marrekrite-aanlegplaatsen. In Dokkum kun je in het centrum van de stad liggen of in de Admiraliteitshaven (H 2,45 m, D 1,5 m), of aan het Zuiderbolwerk en voor en na de Woudpoortbrug (drinkwater). Ook is in Dokkum een jachthaven achter een eilandje in het Grootdiep, bij het centrum.

Brandstof is in Dokkum verkrijgbaar bij F. v.d. Zwaag aan het Dokkumer Grootdiep.

KLEIROUTE

Hier worden de vaarwegen beschreven die grofweg ten noorden van het Van Harinxmakanaal liggen; ze doorkruisen het gebied boven Franeker en Leeuwarden. De

ALGEMEEN

Kanaal Steenwijk-Ossenzijl is een vrij brede, licht slingerende vaarweg die met staande mast bevaarbaar is; samen met Kanaal Beukers-Steenwijk vormt dit kanaal een staande-mastroute binnendoor naar Friesland. Vanaf het vaarwater heb je een mooi uitzicht op de vrij hooggelegen en glooiende omgeving rond Steenwijk en op natuurgebied de Weerribben bij Ossenzijl. De vier bruggen op dit traject worden automatisch bediend: als de boot is 'gezien' door het detectiesysteem, verschijnt er op een matrixbord de tekst 'brug wordt bediend'.

UITGELICHT

Steenwijk

Steenwijk is, als een van de grootste plaatsen in de Kop van Overijssel, een echt streekcentrum. De Markt is het centrale plein van het stadje; hier vind je terrassen en winkels. Rondom het centrum liggen stadswallen uit de Tachtigjarige Oorlog, toen vestingstad Steenwijk een belangrijke strategische functie had. Omdat de stad zeer vaak belegerd werd, is er verder uit die tijd niet veel meer bewaard gebleven.

In Steenwijk is op zaterdag een drukbezochte markt.

AANLEGPLAATSEN

Op vier plaatsen aan het Kanaal Steenwijk-Ossenzijl zijn aanlegplaatsen in de natuur te vinden, onder meer op loopafstand van de Weerribben. In Steenwijk zijn er passantenplaatsen aan de kades van het Steenwijkerdiep, vlak bij het centrum (niet met staande mast bereikbaar). Buiten Steenwijk, aan de driesprong Kanaal Steenwijk-Ossenzijl, Steenwijkerdiep en Kanaal Beukers-Steenwijk, ligt Jachthaven Steenwijkerdiep met passantenplaatsen.

Steenwijkerdiep

GEGEVENS

Lengte van het traject: 8,5 km

Laagste vaste brug: geen*

Grootste breedte: 6,50 m

Maximale diepgang: 1,60 m

Aantal sluizen: geen

Maximumsnelheid: 6 km/uur

Bijzonderheden: geen

Aansluiting op: Kanaal Beukers-Steenwijk; Kanaal Steenwijk-Ossenzijl; Wetering; De Riete

Waterkaart: ANWB Waterkaart 5, Kop van Overijssel

* Het Steenwijkerdiep in Steenwijk heeft een doorvaarthoogte tot 6,50 m

ALGEMEEN

Het Steenwijkerdiep loopt van Steenwijk naar de Wetering ter hoogte van Muggenbeet. Omdat alle bruggen beweegbaar zijn, kun je via deze vaart met staande mast over de Wetering en de Kalenbergergracht naar Ossenzijl varen.

Rustige aanlegplaats op de Beulakerwijde.

AANLEGPLAATSEN

Op vier plaatsen zijn aanlegmogelijkheden in de natuur; voor aanlegplaatsen in Steenwijk, zie onder Kanaal Steenwijk-Ossenzijl.

Kanaal Beukers-Steenwijk

GEGEVENS

Lengte van het traject: 14,3 km

Laagste vaste brug: geen

Grootste breedte: 7,80 m

Maximale diepgang: 2,40 m

Aantal sluizen: 1

Marifoonkanaal: 20 (Beukerssluis)

Maximumsnelheid: 9 km/uur

Bijzonderheden: geen

Aansluiting op: Kanaal Steenwijk-Ossenzijl; Steenwijkerdiep; Beulakerwijde; Belterwijde; Meppelderdiep

Waterkaart: ANWB Waterkaart 5, Kop van Overijssel

ALGEMEEN

Kanaal Beukers-Steenwijk is een doorlopende vaarweg die uit verschillende wateren bestaat. Zo is de Beukersgracht het meest zuidelijke deel en steekt de vaarweg achter-eenvolgens Belterwijde en de Beulakerwijde over. De oversteek van beide meren is overigens ook bij harde wind beschermd, omdat het kanaal hier achter een strekdam ligt. Ten noorden van de Beulakerwijde loopt het kanaal in redelijk rechte lijnen langs Giethoorn naar de kruising met het Kanaal Steenwijk-Ossenzijl en het Steenwijkerdiep.

Voor kleine schepen

Rond Giethoorn takken er wat kleine zijvaarten af, die alleen voor kleinere schepen bevaarbaar zijn. De Cornelisgracht en de Thijssengracht lopen westwaarts en zorgen voor een verbinding met de Walengracht en het Giethoornse meer. De vaarten die oostwaarts in de richting van het dorp Giethoorn lopen, zoals de Jan Hozengracht, zijn ook

Een deel van de Verlengde Hoogeveense Vaart heeft hogere oevers waardoor je wat minder van het achterland ziet.

Zelfbediening

Over de vaart liggen enkele beweegbare bruggen. De Hooibrug over de Nieuwe Pomsloot moet je zelf bedienen met een druk op de knop. Ook de verderop gelegen Poolsbrug moet je zelf activeren. De Warrebrug, in de buurt van de Nieuwe Vaart, wordt door een brugwachter bediend.

UITGELICHT

De Deelen

Natuurgebied de Deelen is ontstaan door de turfwinning. Bij de meeste vergelijkbare

terreinen is de turfwinning lang geleden opgehouden, maar niet bij de Deelen: aan de randen van het natuurgebied wordt nog altijd turf gewonnen. Vanaf de Marrekrite-aanlegplaats sta je direct tussen de moerasbosjes en de voor turfwinning zo kenmerkende smalle landstroken, afgewisseld met water en riet. Midden in de Deelen staat vogelkijkhut de Turfhut.

AANLEGPLAATSEN

Langs de oevers van het Stroomkanaal liggen vier Marrekrite-aanlegplaatsen, waarvan een bij de Deelen. De andere drie liggen aan de andere oever, verspreid over het kanaal.

(Verlengde) Hoogeveense Vaart

GEGEVENS

Lengte van het traject: 25 km

Laagste vaste brug: 5,11 m

Grootste breedte: 6,00 m

De aanlegplaats van Noordscheschut aan de Verlengde Hoogeveense Vaart ligt erg mooi.

A = Stieltjessluis	C = Sluis De Haandrik (staat meestal open)	E = Sluis Eefde
B = Coevordersluis (staat meestal open)	D = Sluis Aadorp	F = Sluis Delden
		G = Sluis Hengelo

Maximale diepgang: 1,50 m

Aantal sluizen: 1, Noordscheschutsluis in Noordscheschut bij Hoogeveen

Maximumsnelheid: 6 km/uur

Bijzonderheden: veel beweegbare bruggen, maar met zeer vlotte bediening

Aansluiting op: Stieltjeskanaal; Hoogeveense Vaart; Veenvaart

Waterkaart: ANWB Waterkaart 4, Drenthe

ALGEMEEN

Bij Nieuw-Amsterdam bereikt de doorgaande vaart vanuit Coevorden de Verlengde Hoogeveense Vaart. Wie op de splitsing stuurboord uit gaat, komt via sluis Erica en het dorp Klazienaveen op de Veenvaart uit. Hiervandaan kun je 'binnendoor' naar Duitsland of Groningen. Ga je in Nieuw-Amsterdam bakboord richting Hoogeveen, dan ligt de smalle Verlengde Hoogeveense Vaart voor je. De vaart

Vanaf de aanlegsteiger boven de stuw in Driel zijn mooie boswandelingen mogelijk.

gestreken zijn moet de scheepvaart schutten in de schutsluis. Dit wordt aangegeven met lichten of pijlen. In de zomerperiode is de vaart richting stuw onmogelijk gemaakt door betonning.

Het verval van beide sluisen is ongeveer 3 meter. In het stuwcomplex van Amerongen is een waterkrachtcentrale gebouwd die gebruikmaakt van het verschil in waterstand boven en beneden de stuw.

Heuvels

De Nederrijn is een mooie rivier, omdat de noordelijke oever over grote delen van de rivier bebost is. Regelmatig rijzen heuvels steil boven de oevers, dit zijn uitlopers van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug. Hierdoor doet de rivier een beetje buitenslands aan. Vooral bij Arnhem is goed te zien hoe deze stad op een steil oprijzende heuvel is gebouwd, de huizen lijken op sommige plaatsen tegen de heuvel aan geplakt. Varen over de Rijn bij Arnhem levert dan ook een

spectaculair gezicht op de stad. Tussen Wageningen en Rhenen ligt de Blauwe Kamer, een natuurgebied in de uiterwaarden van de Nederrijn met op de achtergrond de Grebbeberg. Tot voorbij Rhenen blijven de beboste heuvels het aanzicht van de rechteroever bepalen, de linkeroever van de rivier is over de gehele lengte 'gewoon' vlak.

UITGELICHT

Arnhem

Hoewel Arnhem al vanaf de middeleeuwen een bloeiende (Hanze)stad was, heeft de stad een modern karakter doordat tijdens de Slag bij Arnhem in de Tweede Wereldoorlog veel verwoest is. Liefhebbers van historische binnensteden komen hierdoor niet erg aan hun trekken in Arnhem, maar het Openluchtmuseum is de moeite waard. Bovendien heeft Arnhem een gezellig stadsleven en veel parken.

Wageningen

Het groen gelegen Wageningen is vooral bekend door de landbouwuniversiteit en door het feit dat in Hotel de Wereld op 5 mei 1945 de Duitsers de capitulatie tekenden.

Rhenen

Ook Rhenen heeft een fraaie ligging aan de rivier, met de zeer in het oog springende toren van de Cunerakerk. De grootste attractie van Rhenen is Ouwehands Dierenpark. Dit ligt niet ver van de rivier, maar wel een aardig eind (2 km) van de passantensteiger.

Wijk bij Duurstede

Vlak bij de kruising tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en de overgang van Nederrijn naar Lek ligt Wijk bij Duurstede. Ongeveer op deze plek lag vroeger Dorestad, dat in de 8ste en 9de eeuw een van de belangrijkste handelsnederzettingen van West-Europa was. Van Dorestad is alleen de naam Duurstede nog over. Het dorpje Wijk ontstond rond de 13de eeuw bij kasteel Duurstede en beleefde een gouden tijd als residentie van de Utrechtse bisschoppen in de 15de en 16de eeuw. Nog steeds is Wijk bij Duurstede een mooi en gezellig stadje. De ruïne van het kasteel is bezienswaardig, evenals de op een oude stadspoort gebouwde molen Rijn en Lek.

AANLEGPLAATSEN

In Arnhem is een aanlegmogelijkheid aan de Rijnkade, maar deze is niet aan te raden omdat je daar erg onrustig ligt. Nabij de industriehavens zijn enkele jachthavens te vinden. Ook bij Huissen en Rhenen zijn passantensteigers die onrustig zijn door de passerende scheepvaart.

Ook op de Nederrijn kun je, door 'kribje' te varen, gebruikmaken van de 'neer' en enkele kilometers per uur winnen.

Op een aantal plaatsen liggen grindgaten langs de rivier, waar rustig overnachten (voor anker) wel mogelijk is. Deze liggen bij Heteren, Opheusden (let op de ondieptes) en Maurik. Daar is het uitgebreide watersportgebied Eiland van Maurik ontstaan, met op de achtergrond de stuw van Amerongen. Een bijzondere en beschutte aanlegplaats is verstopt achter het remmingwerk aan de bovenkant van de stuw van Driel, waar je aan een drijvende steiger 2 x 24 uur mag liggen. Hiervandaan wandel je in korte tijd naar het nabijgelegen kasteel Doorwerth. Beschutte jachthavens zijn te vinden in Arnhem, Wageningen en Maurik. Brandstof is in Arnhem verkrijgbaar bij een bunkerstation, in Wageningen bij WSV Vada en in Maurik bij JH Eiland van Maurik.

VAARGEBIED J

De benedenrivieren

Te midden van brede, drukbevaren en snelstromende benedenrivieren als Lek, Waal, Merwede en Maas, liggen kleinschalige en heel rustige vaarwateren. Op de grote rivieren overheerst de beroepsvaart, die hier vaak een hoge snelheid heeft. Hierdoor kan het varen soms erg hectisch zijn. Op de Hollandse IJssel, de Linge en de Biesbosch, waar de oevers altijd dichtbij zijn en vrachtschepen een uitzondering, heerst een totaal andere sfeer. Dat de bekende molengroep van Kinderdijk via een route door de groene Alblasserwaard voor boten met beperkte kruiphoogte over het water bereikbaar is, is niet veel mensen bekend. Hier kun je met je eigen boot tussen de beroemde molens van Kinderdijk door varen. En dan liggen in dit vaargebied ook nog eens veel aantrekkelijke stadjes en steden om eens lekker te passagieren: Zaltbommel, Dordrecht, Gorinchem, Schoonhoven, Montfoort, Oudewater en Gouda. Dit alles maakt deze regio tot een zeer veelzijdig vaargebied, omdat er veel vaarmogelijkheden zijn en er voor elk wat wils te vinden is.

Hollandse IJssel

GEGEVENS

Lengte van het traject: 32 km

Laagste vaste brug: 4,40 m

Grootste breedte: 5,80 m

Maximale diepgang: 1,75 m (bij kanaalpeil)

Aantal sluisen: 2, waarvan er 1 altijd openstaat

Marifoonkanalen: 20 (Haastrechtse brug Gouda, Goverwellebrug Haastrecht); 22 (Hoenkoopsebrug Oudewater)

Maximumsnelheid: 4,5 km/uur binnen de bebouwde kom; 9 km/uur daarbuiten

Aansluiting op: Merwedekanaal (benoorden de Lek); Dubbele Wiericke; Gouwekanaal/ Gouwe; Nieuwe Maas

Waterkaart: ANWB Waterkaart 9, Randmeren-Zuid/Vecht en 11, Hollandse Plassen

ALGEMEEN

De Hollandse IJssel, van oorsprong een oude loop van de Rijn, bestaat uit twee delen met elk een totaal verschillend karakter. Tussen Nieuwegein en Gouda is de IJssel gekanaliseerd, tussen Gouda en Krimpen aan de IJssel is het een brede getijrivier. Het getijgedeelte staat beschreven in Vaargebied M (de staande-mastroute). De Hollandse IJssel tussen Nieuwegein en Gouda is vrij smal, waardoor de oevers altijd dichtbij zijn. Hoewel

< De Merwede ter hoogte van Woudrichem.